

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI

Тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш tizими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2025 йил 14 январда
қабул қилинган
Сенат томонидан 2025 йил 20 февралда
маъқулланган

Кейинги йилларда мамлакатимизда тадбиркорликни ривожлантиришни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бўйича тизимли ишлар амалга оширилмоқда, тадбиркорлик субъектларини кредитлаш ва уларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш амалиёти такомиллаштирилмоқда.

Жумладан, тадбиркорлик субъектларига етарлича ёрдам кўрсатиш, янги хизматлар турларини жорий этиш, шунингдек халқаро молия институтларининг маблағларини тўғридан-тўғри жалб этиш имконини яратиш мақсадида амалда тадбиркорлик субъектларига молиявий ёрдам кўрсатиш ва уларнинг мажбуриятлари бўйича кафилликлар бериш ваколатларига эга бўлган институтнинг ташкилий-ҳуқуқий шакли акциядорлик жамияти шаклига ўзгартирилди.

Шу билан бирга бозор муносабатларини янада ривожлантириш шароитларида тадбиркорлик субъектларини молиялаштиришнинг янгича ва муқобил воситаларини ишлаб чиқишга, айниқса, тадбиркорлик субъектларига кафолат (кафиллик) тарзида ёрдам кўрсатиш соҳасини кенгайтиришга, шунингдек банк кредитларига муқобил бўлган пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг) механизмларини такомиллаштиришга катта эҳтиёж мавжуд.

Ушбу Қонун билан юридик ва жисмоний шахсларнинг кредит ташкилоти олдидаги мажбуриятини бажариш бўйича кафолатлар (кафилликлар) бериш орқали тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш чораларини амалга оширувчи, шунингдек қонунчиликда

назарда тутилган бошқа хизматларни кўрсатувчи юридик шахсларни ташкил этиш учун ҳукукий асос яратилмоқда.

Бундан ташқари мазкур Қонун билан пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш билан боғлиқ муносабатлар такомиллаштирилмоқда, хусусан, конун ҳужжатларига факторинг ташкилоти тушунчасини жорий этишга, пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш тўғрисидаги хабарномани гаров реестрида рўйхатдан ўтказиш, агар миждознинг контрагенти норезидент бўлса, факторинг операцияларини чет эл валютасида амалга ошириш тартибини белгилашга, шунингдек молия агентлари ва қарздорларнинг ҳукукий ҳимоясини кучайтиришга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Ушбу Қонун тадбиркорлик субъектлари томонидан молиявий хизматлардан фойдаланиш имкониятини кенгайтиришга ва бизнесни молиялаштиришнинг самарали воситаларини жорий этишга, шу жумладан пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг) бўйича замонавий қонунчилик базасини яратишга, факторинг операцияларини ривожлантиришга ва татбиқ этишга хизмат қилади.

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 9 декабрда қабул қилинган «**Гаров тўғрисида**»ги 736–ХII-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 1 майда қабул қилинган 614–I-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 5–6, 96-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 4, 156-модда; 2009 йил, № 9, 337-модда; 2015 йил, № 8, 312-модда; 2018 йил, № 1, 4-модда, № 4, 224-модда; 2019 йил, № 10, 671-модда; 2020 йил, № 1, 3-модда; 2021 йил, 4-сонга илова; 2022 йил, № 11, 1062-модда; 2024 йил, № 10, 1079-модда) **35-моддасининг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Фуқаролардан шахсий истеъмолга мўлжалланган кўчар мол-мулкни қисқа муддатли микроқарзларни таъминлаш учун гаровга қабул қилиш ихтисослашган ташкилотлар – фаолиятини хабардор қилиш тартибида амалга оширувчи ломбардлар томонидан тадбиркорлик фаолияти сифатида амалга оширилиши мумкин».

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 7 майда қабул қилинган «**Валютани тартибга солиш тўғрисида**»ги 841–ХII-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 22 октябрда қабул қилинган ЎРҚ–573-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, № 10, 672-модда; 2021 йил, № 1, 16-модда, 4-сонга илова; 2022 йил, № 3, 215-модда) **17-моддасининг биринчи қисмига** қуйидаги қўшимча ва ўзгартириш киритилсин:

қуйидаги мазмундаги **ўн учинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«миждознинг (кредиторнинг) контрагенти норезидент бўлган тақдирда, кредит ташкилотлари томонидан пул талабномасидан бошқа

шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш операциялари»;

ўн учинчи ва ўн тўртинчи хатбошилар тегишинча **ўн тўртинчи ва ўн бешинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин.

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги 154–I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 11 ноябрда қабул қилинган ЎРҚ–582-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, № 11, 790-модда; 2021 йил, 4-сонга илова, № 10, 968-модда; 2022 йил, № 3, 217-модда, № 4, 340-модда; 2023 йил, № 11, 923-модда; 2024 йил, № 9, 965-модда) қуйидаги ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

1) 11-модданинг биринчи қисми:

ўнинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«банклар фаолиятини лицензиялашда, микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларни, факторинг ташкилотларини, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларини ва кафолатлар бериш ташкилотларини ҳисоб рўйхатидан ўтказишда, шунингдек банклар, микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари, кафолатлар бериш ташкилотлари, факторинг ташкилотлари, ломбардлар ва банклар гуруҳлари фаолиятини тартибга солишда ҳамда назорат қилишда асослантирилган мулоҳазадан фойдаланади»;

ўн тўққизинчи хатбошиси «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларидаги» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотларидаги, факторинг ташкилотларидаги» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

йигирма учинчи хатбошиси «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотлари, факторинг ташкилотлари» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

қуйидаги мазмундаги **йигирма бешинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«кредит ташкилоти бўлмаган шахслар томонидан ташкил этилган электрон факторинг платформаларининг ахборот тизимлари хавфсизлигига, киберхавфсизлигига ва уларни IT-аудитдан ўтказишга доир талабларни белгилайди ҳамда мазкур талабларнинг бажарилиши устидан назоратни амалга оширади»;

йигирма бешинчи хатбоши **йигирма олтинчи хатбоши** деб ҳисоблансин;

2) 16-модда:

биринчи қисмининг иккинчи жумласи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Марказий банкнинг ички аудиторлик хизмати ўз фаолиятида Марказий банк бошқарувига ва Аудиторлик қўмитасига ҳисобдордир»;

иккинчи ва учинчи қисмлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Марказий банкда уч нафар мустақил аъзодан иборат бўлган Аудиторлик қўмитаси ташкил этилади.

Аудиторлик қўмитасининг аъзолари Марказий банк бошқаруви томонидан тайинланади. Бунда Марказий банк бошқарувининг мустақил аъзоларидан бири Аудиторлик қўмитасининг раиси бўлиши ҳамда Аудиторлик қўмитасининг бир нафар аъзоси бухгалтерия ҳисоби ёки аудит соҳасида иш тажрибасига эга бўлиши керак»;

қуйидаги мазмундаги **тўртинчи** ва **бешинчи қисмлар** билан тўлдирилсин:

«Аудиторлик қўмитасининг ваколатлари ва фаолиятининг регламенти, унинг ҳуқуқий мақоми, шунингдек унинг аъзоларига нисбатан талаблар Марказий банк бошқаруви томонидан белгиланади.

Марказий банк бошқаруви томонидан берилган ваколатлар доирасида Аудиторлик қўмитаси Марказий банкда молиявий ҳисоботлар тайёрланиши жараёни ва ички аудит хизмати фаолияти устидан назоратни амалга ошириш, хатарларни бошқариш ва ички назорат тизимларининг самарадорлигини кузатиб бориш ҳамда ташқи аудитнинг сифатли ўтказилишини таъминлаш бўйича вазифаларни бажаради»;

тўртинчи ва **бешинчи қисмлари** тегишинча **олтинчи** ва **еттинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

3) 20-модданинг:

саккизинчи хатбошисидаги «микромолия ташкилотлари ҳамда ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари» деган сўзлар «микромолия ташкилотлари, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари, кафолатлар бериш ташкилотлари ҳамда факторинг ташкилотлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

ўн тўртинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотларни, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларини, кафолатлар бериш ташкилотларини ва факторинг ташкилотларини ҳисоб рўйхатидан ўтказиш тўғрисида, шунингдек улар ҳақидаги маълумотларни тегишли реестрлардан чиқариш тўғрисида қарорлар қабул қилади»;

4) 33-модданинг матни қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ликвидлиликнинг вақтинчалик тақчиллиги юзага келганда тўловларнинг узлуксизлигини таъминлаш мақсадида Марказий банк ликвидлиликни сақлаб туриш учун тўловга қобилиятли ва барқарор тижорат банкларига олти ойгача бўлган муддатга қисқа муддатли кредитлар тарзида тезкор ёрдам беришга ҳақли. Мазкур кредитлар бўйича фоиз ставкаси Марказий банкнинг бошқа кредитларига доир амалдаги ставкалардан кам бўлмаслиги ва у банкнинг активлари билан таъминланган бўлиши керак.

Тижорат банки фавқулодда қўллаб-қувватлаш кредитларини олиш учун Марказий банкка мазкур кредитни ўз вақтида тўлаш ва ликвидлилик ҳолатини тиклаш бўйича тадбирлар режасини тақдим этиши керак.

Мамлакатнинг молиявий тизими барқарорлигига таҳдид туғилган алоҳида ҳолларда Марказий банк бошқарувининг қарори билан кредитни нисбатан юқори фоиз ставкасида бир йилгача бўлган муддатга беришга йўл қўйилади»;

5) **60-модданинг учинчи қисми** «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестрини» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотлари реестрини, факторинг ташкилотлари реестрини» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

6) **61-модда:**

биринчи қисмининг ўн биринчи хатбошисидаги «микромолия ташкилотлари ва ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари» деган сўзлар «микромолия ташкилотлари, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари, кафолатлар бериш ташкилотлари ва факторинг ташкилотлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи қисмининг тўртинчи хатбошисидаги «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларининг ва кредит бюроларининг» деган сўзлар «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларининг, кредит бюроларининг, кафолатлар бериш ташкилотларининг ва факторинг ташкилотларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

7) **65-модда:**

қуйидаги мазмундаги **ўн олтинчи** ва **ўн еттинчи хатбошилар** билан тўлдирилсин:

«кафолатлар бериш ташкилоти фаолиятини амалга оширишга;

факторинг ташкилоти фаолиятини амалга оширишга»;

ўн олтинчи ва **ўн еттинчи хатбошилари** тегишинча **ўн саккизинчи** ва **ўн тўққизинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

ўн саккизинчи хатбошисидаги «ўн» деган сўз «йигирма» деган сўз билан алмаштирилсин;

ўн тўққизинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) ушбу модданинг ўн саккизинчи хатбошисида назарда тутилган ҳажмдаги улуши олувчига боғлиқ бўлмаган ҳолатларда олинаётганда»;

8) **65¹-модданинг биринчи қисми** қуйидаги мазмундаги **тўққизинчи** ва **ўнинчи хатбошилар** билан тўлдирилсин:

«факторинг ташкилотининг филиалини очиш ёки ёпиш;

жисмоний ва юридик шахслар, шу жумладан тегишинча яқин қариндошлари ҳамда улар билан боғлиқ бўлган шахслар билан биргаликда ҳаракат қилувчи жисмоний ва юридик шахслар, шунингдек норезидентлар томонидан бир ёки бир нечта битим натижасида нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) ўн фоиздан йигирма фоизгача ташкил этадиган улушини бевосита ёки билвосита олиш»;

9) **67-модда иккинчи қисмининг бешинчи хатбошиси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«нобанк кредит ташкилоти тўғрисидаги маълумотларни тегишинча микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестридан, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестридан, кафолатлар бериш ташкилотлари реестридан, факторинг ташкилотлари реестридан ёки ломбардлар реестридан чиқариб ташлашга».

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган 163–I-сонли ва 1996 йил 29 августда қабул қилинган 256–I-сонли қонунлари билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 2-сонга илова, № 11–12; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 1–2, 23-модда, № 9–10, 182-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1–2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 9, 494, 498-моддалар; 2007 йил, № 1, 3, 5-моддалар, № 4, 156, 164-моддалар, № 8, 367-модда, № 9, 416-модда, № 12, 598, 608-моддалар; 2008 йил, № 4, 192-модда, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 9, 337-модда; 2010 йил, № 9, 335, 337, 340-моддалар; 2011 йил, № 12/2, 363, 364, 365-моддалар; 2012 йил, № 4, 106, 109-моддалар, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда, № 12, 343-модда; 2015 йил, № 8, 310, 312-моддалар; 2016 йил, № 4, 125-модда; 2017 йил, № 4, 137-модда, № 9, 510-модда, № 12, 773-модда; 2018 йил, № 1, 4-модда, № 4, 224-модда, № 7, 433-модда, № 10, 673-модда; 2019 йил, № 3, 161, 166-моддалар, № 5, 267-модда, № 10, 671-модда, № 12, 880, 886-моддалар; 2020 йил, № 1, 3, 4-моддалар, № 10, 593-модда; 2021 йил, 4-сонга илова, № 8, 801-модда, № 10, 968-модда; 2022 йил, № 2, 79-модда, № 3, 217, 218-моддалар, № 4, 340-модда, № 5, 464-модда, № 6, 570, 577-моддалар, № 11, 1061, 1062-моддалар; 2023 йил, № 10, 795-модда, № 11, 921-модда; 2024 йил, № 2, 111, 114-моддалар, № 6, 530-модда, № 9, 960-модда, № 11, 1193-модда) қуйидаги ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **42-бобнинг номи** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«42-боб. Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига
воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг)»;**

2) **749-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«749-модда. Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига
воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг)
тўғрисидаги умумий қоидалар**

Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг) шартномаси бўйича бир тараф (молия агенти) иккинчи тарафга (мижозга) шу мижознинг (кредиторнинг) учинчи шахсга – юридик шахсга ёки тадбиркорлик субъектига (қарздорга) пул талабномаси ҳисобидан пул маблағларини беради ёки бериш мажбуриятини олади, мижоз эса молия агентига ушбу пул талабномасини беради ёки бериш мажбуриятини олади.

Ушбу модданинг биринчи қисмига мувофиқ воз кечиладиган пул талабномаси:

товарларни беришдан, шу жумладан ижарага беришдан;
ишларни бажаришдан ёки хизматлар кўрсатишдан;
интеллектуал мулк объектларига бўлган мулк хуқуқларни ўтказишдан келиб чиқиши мумкин.

Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномаси ушбу Кодекс 751-моддасининг иккинчи қисмига мувофиқ пул талабномасини тавсифлаб берган ҳолда ёзма равишда тузилади.

Мижоз ўзининг молия агенти олдидаги мажбуриятлари бажарилишини таъминлаш мақсадида ҳам қарздорга нисбатан пул талабномасидан молия агенти фойдасига воз кечиши мумкин.

Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномаси бўйича молия агентининг мажбуриятлари миқдор учун бухгалтерия ҳисобини юритишни, шунингдек миқдорга бошқа шахс фойдасига воз кечиш нарса бўлган пул талабномалари билан боғлиқ бошқа молиявий хизматлар кўрсатишни ҳам ўз ичига олиши мумкин.

Мажбуриятни бажариш таъминоти сифатида молия агенти фойдасига воз кечилган пул талабномасига нисбатан ушбу Кодекснинг гаровга тегишли қоидалари қўлланилади, бундан ушбу Кодекснинг 269, 273 – 278, 288 ва 289-моддаларида назарда тутилган қоидалар мустасно.

Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномасига нисбатан ушбу Кодекснинг мажбуриятдаги шахсларнинг ўзгариши тўғрисидаги қоидалари қўлланилади, бундан ушбу Кодекснинг 319 ва 321-моддаларида назарда тутилган қоидалар мустасно»;

3) **750-модда** «банклар» деган сўздан кейин «факторинг ташкилотлари» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

4) **751-модда:**

иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномасида бошқа шахс фойдасига воз кечиш нарса бўлган пул талабномасини идентификация қилиш имконини берадиган маълумотлар бўлиши керак»;

қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Молия агентининг пул талабномасига бўлган ҳуқуқи мазкур талабномадан келиб чиқадиган барча даромадларга нисбатан татбиқ этилади»;

5) **752-модда:**

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Мижоз қарздорнинг миқдорга нисбатан қарши талаблари мавжудлиги тўғрисида ахборот тақдим этилиши ва бошқа шахс фойдасига воз кечиш нарса бўлган пул талабномасининг ҳақиқийлиги учун молия агенти олдида жавобгар бўлади»;

учинчи қисми куйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Агар пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, қарздор бошқа шахс фойдасига воз кечиш нарсаси бўлган пул талабномасини бажармаганлиги ёки тегишли даражада бажармаганлиги учун мижоз жавобгар бўлмайди»;

куйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Агар пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, мижоз пул талабномасини учинчи шахсларнинг ҳар қандай ҳуқуқларидан озод ҳолда топшириши керак»;

6) **753-модданинг иккинчи қисми** куйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Мижоз ва молия агенти пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечишга доир тақикни ёки чекловни бузганлиги учун қарздор олдида жавобгар бўлмайди»;

7) **754-модданинг матни** куйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Молия агентининг пул талабномасидан ўз навбатида бошқа шахс фойдасига воз кечишига нисбатан ушбу бобнинг қоидалари қўлланилади»;

8) **755-модда:**

куйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Қарздорнинг розилигисиз пул мажбуриятининг валютаси ва у амалга ошириладиган мамлакат ўзгартирилиши мумкин эмас»;

иккинчи ва учинчи қисмлари тегишинча **учинчи ва тўртинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

9) **756-модданинг:**

биринчи қисмидаги «мижоз эса молия агенти олган суммалар у сотиб олган талабноманинг баҳосидан кам бўлиб чиққанлиги учун агент олдида жавобгар бўлмайди» деган сўзлар «мижоз эса молия агенти олган суммалар у сотиб олган талабноманинг баҳосидан кам бўлиб чиққанлиги учун молия агенти олдида жавобгар бўлмайди» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи қисми куйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Агар мижознинг мажбуриятлари молия агентига бажарилишини таъминлаш мақсадида пул талабномасидан унинг фойдасига воз кечилган бўлса ва пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, молия агенти мижозга ҳисобот тақдим этиши ҳамда мижознинг пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш билан таъминланган қарздан ортиб қолган суммани мижозга бериши шарт. Агар молия агенти қарздордан олган пул маблағлари мижознинг молия агентига пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш билан таъминланган қарзи суммасидан кам бўлиб чиқса, мижоз қарзнинг қолдиғи учун молия агенти олдида жавобгар бўлиб қолаверади»;

10) **757-модданинг матни** куйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Молия агенти қарздордан тўловни амалга оширишни талаб қилган тақдирда, қарздор ушбу Кодекснинг 343, 344 ва 345-моддаларига мувофиқ,

Ўзининг мижоз билан тузилган шартномага асосланган, қарздор пул талабномасидан молия агенти фойдасига воз кечилганлиги ҳақида ёзма билдиришнома олган пайтда ихтиёрида бўлган ўз пул талабномаларини ҳисобга олиш учун тақдим этишга ҳақли.

Мижоз қарздор билан ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган қарздорнинг пул талабномаларини ҳисобга олишга бўлган ҳуқуқларини молия агентига тақдим этмаслик тўғрисида ёзма шаклда келишиши мумкин»;

11) **758-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Мижоз қарздор билан тузган шартнома бўйича ўз мажбуриятларини бузган тақдирда, қарздор молия агентига ўтган пул талабномаси бўйича тўланган суммаларни молия агентидан қайтариб беришни талаб қилишга ҳақли эмас.

Қарздор пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш натижасида молия агентига тўланган суммаларни, агар молия агенти талабномадан бошқа шахс фойдасига воз кечиш билан боғлиқ ваъда қилинган тўловни мижозга тўлаш мажбуриятини бажармаганлиги ёки мижоз талабномадан бошқа шахс фойдасига воз кечиш билан боғлиқ тўловни олиши керак бўлган қарздор олдидаги мажбуриятини бузганлигини била туриб, бундай тўловни амалга оширганлиги исбот қилинган бўлса, ушбу суммалар молия агенти томонидан қайтарилишини талаб қилишга ҳақли»;

12) **42-боб** қуйидаги мазмундаги **758¹** ва **758²-моддалар** билан тўлдирилсин:

**«758¹-модда. Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига
воз кечишни рўйхатдан ўтказиш**

Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш ҳақидаги билдиришнома гаров реестрида рўйхатдан ўтказилгандан кейин пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш учинчи шахсларга нисбатан кучга эга бўлади.

**758²-модда. Пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига
воз кечиш эвазига молиялаш шартномалари
бўйича молия агентларининг талабларини
қаноатлантириш тартиби**

Айнан бир мижоз томонидан айтилган пул талабномасидан ёки унинг бир қисмидан бошқа шахс фойдасига бир мартадан ортиқ воз кечиш амалга оширилган тақдирда, молия агентларининг талаблари навбат тартибида қаноатлантирилади.

Пул талабномаси бўйича талабларни қаноатлантириш навбати пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномаси бўйича пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш ҳақидаги билдиришнома гаров реестрида рўйхатдан ўтказилган вақт

асосида белгиланади. Бунда молия агентларининг талабларини қаноатлантириш навбати пул талабномасига бўлган ҳуқуқ гаров реестрида рўйхатдан ўтказилган пайтга қадар ёки ундан кейин юзага келганлигидан қатъи назар қўлланилади.

Пул талабномасига бўлган ҳуқуқлар навбати ушбу Кодекс 751-моддасининг тўртинчи қисмига мувофиқ молия агенти ҳуқуққа эга бўлган ҳар қандай даромадларга нисбатан ҳам татбиқ этилади»;

13) 1190-модданинг биринчи қисми:

қуйидаги мазмундаги **ўн олтинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг) шартномасида – мижоз»;

ўн олтинчи хатбоши **ўн еттинчи хатбоши** деб ҳисоблансин.

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 25 апрелда қабул қилинган «**Банклар ва банк фаолияти тўғрисида**»ги 216–I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 5 ноябрда қабул қилинган ЎРҚ–580-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, № 11, 788-модда; 2020 йил, № 1, 1-модда; 2021 йил, 4-сонга илова, № 10, 968-модда; 2023 йил, № 4, 267-модда, № 11, 923-модда; 2024 йил, № 2, 105, 111-моддалар, № 9, 965-модда) қуйидаги ўзгартириш ва қўшимча киритилсин:

1) **5-модда биринчи қисмининг ўнинчи хатбоши** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг) шартномасига асосан талаб қилиш ҳуқуқини олиш ёки бошқа шахсга бериш»;

2) **7-модда тўртинчи қисмининг иккинчи хатбоши** «суғурта» деган сўздан кейин «факторинг» деган сўз билан тўлдирилсин.

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2013 йил 23 октябрда қабул қилинган «**Гаров реестри тўғрисида**»ги ЎРҚ–356-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2013 йил, № 10, 264-модда; 2021 йил, 4-сонга илова; 2023 йил, № 10, 795-модда) қуйидаги ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

1) 3-модданинг:

учинчи хатбоши қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**кредитор** – қарздордан ўзининг мажбуриятлари бажарилишини талаб қилиш, мажбуриятлар бажарилмаган ҳолларда эса – мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш воситаси сифатида бериб қўйилган қарздорнинг мол-мулки ёки ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқи ҳисобига ўз талабларининг имтиёзли равишда қаноатлантирилишини талаб қилиш ҳуқуқига эга бўлган юридик ёки жисмоний шахс, шунингдек пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномаси бўйича пул талабномасини сотиб

олган молия агенти»;

бешинчи хатбошиси «қарздор» деган сўздан кейин «ёки пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномаси бўйича пул талабномасидан воз кечувчи шахс (бундан буён матнда пул талабномасидан воз кечувчи шахс деб юритилади)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) **5-модданинг бешинчи хатбошиси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«гаров реестридаги ахборотни қарздор ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахс – солиқ тўловчининг идентификация рақами, жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами ёки ёзувнинг ягона рўйхатдан ўтказиш рақами бўйича излаш имкониятини таъминлайди»;

3) **8-модданинг иккинчи хатбошиси** «лизинг» деган сўздан кейин «пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

4) **9-модда иккинчи қисмининг иккинчи ва учинчи хатбошилари** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«қарздор ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахс ва кредитор тўғрисидаги ахборот (жисмоний шахслар учун – фамилияси, исми, отасининг исми ва жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами ёки юридик шахслар учун – номи, ташкилий-ҳукукий шакли ва солиқ тўловчининг идентификация рақами);

қарздорнинг мол-мулки, ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқи ва кредиторнинг бу мол-мулкка ёки ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқига бўлган ҳуқуқлари тавсифи, пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш шартномаси учун эса – воз кечилган пул талабномасининг тавсифи»;

5) **10-модданинг:**

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Кредитор сифатида қатнашаётган фойдаланувчи томонидан ёзув киритиш қарздорнинг ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахснинг розилиги билан амалга оширилади. Қарздорнинг ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахснинг розилиги қарздорнинг ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахснинг идентификация маълумотлари, шунингдек кредиторнинг қайси мол-мулкка ҳуқуқи ёки ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқи бўлса, ўша мол-мулк ёки ер участкасини ижарага олиш ҳуқуқи кўрсатилган ҳолда электрон ҳужжат тарзида ёки қоғозда расмийлаштирилади. Қарздорнинг ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахснинг ёзма розилиги гаров реестридан ёзув чиқариб ташлангунига қадар кредиторда сақланиши керак»;

бешинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Агар қарздор ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахс ёзувни ноҳолис ва ишончсиз деб ҳисобласа ва кредитор уни чиқариб ташлашни ёки ўзгартиришни рад этса, киритилган ёзувга доир эътирозлар қарздор

ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахс сифатида қатнашаётган фойдаланувчи томонидан гаров реестрига киритилади»;

б) **13-модданинг биринчи қисми** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Гаров реестридаги ёзувни излаш қарздор ёки пул талабномасидан воз кечувчи шахс – солиқ тўловчининг идентификация рақами ёхуд жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами ёки ёзувнинг ягона рўйхатдан ўтказиш рақами бўйича амалга оширилади».

7-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 30 декабрда қабул қилинган ЎРҚ–599-сонли Қонуни билан янги тахрирда тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, 12-сонга 1-илова; 2020 йил, № 3, 198-модда, № 10, 593-модда, № 11, 652-модда, № 12, 690, 691-моддалар; 2021 йил, № 1, 6-модда, № 4, 294-модда, 4-сонга илова, № 8, 800-модда, № 9, 901-модда, № 10, 968, 969, 972, 973-моддалар, № 12, 1199-модда; 2022 йил, № 2, 79-модда, № 3, 215, 216-моддалар, № 5, 461, 464, 467-моддалар, № 6, 570-модда, № 7, 664, 666-моддалар, № 12, 1190-модда; 2023 йил, № 6, 444, 446-моддалар, № 7, 540-модда, № 12, 1011-модда; 2024 йил, № 2, 106, 110, 111-моддалар, № 4, 346-модда, № 5, 458, 459-моддалар, № 8, 822, 831-моддалар, № 9, 958-модда, № 10, 1076-модда, № 11, 1190-модда, № 12, 1283, 1284, 1296, 1297-моддалар) қуйидаги ўзгартиришлар киритилсин:

1) **62-модда тўққизинчи қисмининг 8-бандидаги** «микрокредит» деган сўз «микромоллия» деган сўз билан алмаштирилсин;

2) **315-модда:**

биринчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Банклар ва нобанк кредит ташкилотлари, шунингдек суғурта ташкилотлари қонунчилик талабларига мувофиқ захира фондларини ташкил этади»;

иккинчи қисмининг учинчи хатбошиси қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«нобанк кредит ташкилотлари ва суғурта ташкилотлари томонидан – қонунчиликда назарда тутилган нормалардан юқори бўлмаган миқдорда».

8-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 6 январда қабул қилинган «Давлат бож тўғрисида»ги ЎРҚ–600-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2020 йил, № 1, 1-модда, № 3, 201-модда, № 5, 298-модда, № 10, 593-модда, № 12, 691-модда; 2021 йил, № 1, 13-модда, 4-сонга илова, № 7, 661-модда, № 8, 800, 803-моддалар, № 10, 968-модда; 2022 йил, № 2, 76-модда, № 3, 214, 216-моддалар, № 4, 340-модда, № 5, 463, 464, 467-моддалар, № 12, 1186-модда; 2023 йил, № 2, 103-модда, № 3, 186-модда, № 4, 265, 269-моддалар, № 6, 444, 445-моддалар, № 7, 538-модда, № 9, 710-модда; 2024 йил, № 1, 5, 6, 7-моддалар, № 2, 101, 105, 107, 108, 111, 112-моддалар, № 7, 628-модда, № 8, 819, 823, 831-моддалар, № 9, 958-модда, № 10,

1076, 1079-моддалар, № 11, 1191-модда, № 12, 1279, 1280, 1285-моддалар) куйидаги ўзгартиришлар киритилсин:

1) **8-модда биринчи қисмининг 44-бандидаги** «Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси» деган сўзлар «Тадбиркорликни ривожлантириш компанияси» акциядорлик жамияти» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) **9-модда биринчи қисмининг 28-бандидаги** «Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси» деган сўзлар «Тадбиркорликни ривожлантириш компанияси» акциядорлик жамияти» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) **10-модда биринчи қисмининг 18-бандидаги** «Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси» деган сўзлар «Тадбиркорликни ривожлантириш компанияси» акциядорлик жамияти» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

9-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2021 йил 14 июлда қабул қилинган «**Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида**»ги ЎРҚ–701-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2021 йил, № 7, 661-модда; 2022 йил, № 4, 340-модда, № 5, 465-модда; 2023 йил, № 2, 103-модда, № 3, 185-модда, № 7, 533-модда, № 9, 710-модда, № 11, 921, 923-моддалар; 2024 йил, № 1, 5, 7-моддалар, № 2, 105, 112-моддалар, № 7, 628-модда, № 8, 819-модда, № 9, 957, 958-моддалар) куйидаги ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **2-илова:**

48³-позицияси куйидаги тахрирда баён этилсин:

« 48 ³ .	Нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) улушини олиш учун дастлабки (кейинги) рухсатнома	Жисмоний ва юридик шахслар, шу жумладан тегишинча якин қариндошлари ҳамда уларга алоқадор бўлган шахслар билан биргаликда ҳаракат қилувчи жисмоний ва юридик шахслар, шунингдек норезидентлар томонидан бир ёки бир нечта битим натижасида нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) йигирма ва ундан кўпроқ фоизни ташкил этадиган улушини	Ўзбекистон Республикаси Марказий банки
---------------------	---	--	--

		бевосита ёки билвосита олиш.	
		Нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) йигирма фоиз ва ундан кўпроқ улушини олувчига боғлиқ бўлмаган ҳолатларда олиш.	»;

куйидаги мазмундаги **48⁴** ва **48⁵-позициялар** билан тўлдирилсин:

« 48 ⁴ .	Кафолатлар бериш ташкилотини кафолатлар бериш ташкилотлари реестрига киритиш тўғрисидаги қарор	Кафолатлар бериш ташкилоти фаолиятини амалга ошириш.	Ўзбекистон Республикаси Марказий банки
48 ⁵ .	Факторинг ташкилотини факторинг ташкилотлари реестрига киритиш тўғрисидаги қарор	Факторинг ташкилоти фаолиятини амалга ошириш.	Ўзбекистон Республикаси Марказий банки

2) **3-илова** куйидаги мазмундаги **10²** ва **10³-позициялар** билан тўлдирилсин:

« 10 ² .	Нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) улуш олинганлиги тўғрисида хабарнома	Жисмоний ва юридик шахслар, шу жумладан тегишинча яқин қариндошлари ҳамда уларга алоқадор бўлган шахслар билан биргаликда ҳаракат қилувчи жисмоний ва юридик шахслар, шунингдек норезидентлар томонидан бир ёки бир нечта битим натижасида нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) ўн фоиздан йигирма фоизгача ташкил этадиган улушни бевосита ёки билвосита олиш.	Ўзбекистон Республикаси Марказий банки
---------------------	---	---	--

10 ³ .	Факторинг ташкilotининг филиалини очганлик ёки ёпганлик ҳақидаги хабарнома	Факторинг ташкilotининг филиалини очиш.	Ўзбекистон Республикаси Марказий банки
-------------------	--	---	---

».

10-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2021 йил 23 августда қабул қилинган «Қимматбаҳо металллар ва қимматбаҳо тошлар тўғрисида»ги ЎРҚ–710-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2021 йил, № 8, 802-модда) қуйидаги ўзгартиришлар киритилсин:

1) **34-модданинг иккинчи қисмидаги** «микрокредит» деган сўз «микромолія» деган сўз билан алмаштирилсин;

2) **51-модда биринчи қисмининг учинчи хатбошисидаги** «микрокредит» деган сўз «микромолія» деган сўз билан алмаштирилсин.

11-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2022 йил 20 апрелда қабул қилинган «Нобанк кредит ташкilotлари ва микромоліялаштириш фаолияти тўғрисида»ги ЎРҚ–765-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2022 йил, № 4, 340-модда; 2024 йил, № 2, 114-модда, № 9, 965-модда) қуйидаги қўшимча ва ўзгартиришлар киритилсин:

1) **3-модда** қуйидаги мазмундаги **бешинчи** ва **олтинчи хатбошилар** билан тўлдирилсин:

«кафолатлар бериш ташкilotи – юридик ва жисмоний шахсларнинг кредит ташкilotи олдидаги пул мажбуриятини бажариш бўйича кафолатлар (кафилликлар) бериш фаолиятини профессионал асосда амалга оширувчи, шунингдек қонунчиликда назарда тутилган бошқа хизматларни кўрсатувчи юридик шахс;

факторинг ташкilotи – пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига моліялаш (факторинг) фаолиятини амалга оширувчи юридик шахс»;

2) **4-модда:**

биринчи қисмининг бешинчи хатбошиси қуйидаги мазмундаги **бешинчи, олтинчи** ва **еттинчи хатбошилар** билан алмаштирилсин:

«тадбиркорлик субъектларига микрокредит суммасидан ошадиган миқдорда кредитлар, лизинг, кафолатлар беришга, пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига моліялаш (факторинг) хизматларини ва исломий моліялаштиришга оид хизматлар кўрсатишга;

юридик шахсларга чет эл валютасида микрокредит беришга ҳамда ушбу қисмининг бешинчи хатбошисида кўрсатилган моліявий хизматларни чет эл валютасида кўрсатишга;

тўлов ташкilotи фаолиятини мазкур ташкilotлар учун белгиланган тартибда амалга оширишга ҳақли»;

қуйидаги мазмундаги **бешинчи, олтинчи ва еттинчи қисмлар** билан тўлдирилсин:

«Кафолатлар бериш ташкилоти:

шахснинг кредит ташкилоти олдидаги пул мажбуриятини бажариш бўйича кафолат (кафиллик) беришга;

кредит ташкилотларига улар томонидан қонунчиликда назарда тутилган хизматларни кўрсатиш учун молиявий маблағлар тақдим этишга;

қонунчиликда назарда тутилган бошқа молиявий хизматларни кўрсатишга ҳақли.

Кафолатлар (кафилликлар) бериш бўйича фаолиятни профессионал асосда амалга ошириш деганда, банк ёки суғурта ташкилоти бўлмаган юридик шахснинг бир йил давомида ўн мартадан кўп кафолатлар (кафилликлар) бериши тушунилади, бундан мазкур юридик шахс томонидан унинг таъсисчилари (акциядорлари, иштирокчилари) бўлган шахсларга ёки ходимларига берган кафолатлар (кафилликлар) мустасно.

Факторинг ташкилотлари:

пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг) шартномасига асосан молия агенти сифатида талаб қилиш ҳуқуқини олишга ёки бошқа шахсга беришга;

пул талабномасидан бошқа шахс фойдасига воз кечиш эвазига молиялаш (факторинг) шартномаси бўйича миқдор учун бухгалтерия ҳисобини юритишга, шунингдек миқдорга бошқа шахс фойдасига воз кечиш нарсаси бўлган пул талабномалари билан боғлиқ бошқа молиявий хизматлар кўрсатишга ҳақли»;

бешинчи қисми саккизинчи қисм деб ҳисоблансин;

3) **6-модданинг тўртинчи хатбошиси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«жисмоний шахс бўлган иштирокчилардан (акциядорлардан) устав фондига (устав капиталига) киритилган ҳисса суммасининг ёки уларнинг эгаллигидаги акциялар номинал қийматининг икки бараваридан ошадиган миқдорда қарз маблағларини жалб этишга, бундан облигациялар шаклидаги қарз маблағларини жалб этиш мустасно»;

4) **8-модда иккинчи қисмининг биринчи хатбошиси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Микромолия ташкилотлари ва факторинг ташкилотлари ушбу Қонуннинг 26-моддасида белгиланган пруденциал нормативларга риоя этган тақдирда, шунингдек ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари ва кафолатлар бериш ташкилотлари фаолиятини ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган маблағлардан ташқари қуйидаги маблағлар ҳисобидан амалга оширишга ҳақли»;

5) **12-модданинг:**

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Микромолия ташкилотлари, факторинг ташкилотлари ва ломбардлар акциядорлик жамияти ёки масъулияти чекланган жамият шаклида,

ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари ва кафолатлар бериш ташкилотлари акциядорлик жамияти шаклида ташкил этилади»;

иккинчи қисми чиқариб ташлансин;

учинчи қисми иккинчи қисм деб ҳисоблансин;

6) 13-модда:

биринчи қисмидаги «шунингдек ташкилотнинг турига қараб «микромолия ташкилоти», «ипотекани қайта молиялаштириш» ёки «ломбард» деган сўз ёки сўз бирикмаси» деган сўзлар «шунингдек ташкилотнинг турига қараб «микромолия ташкилоти», «факторинг ташкилоти», «ипотекани қайта молиялаштириш» ёки «ломбард» деган сўз ёки сўз бирикмаси» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Нобанк кредит ташкилотининг турларидан бири сифатида давлат рўйхатидан ўтган, бироқ давлат рўйхатидан ўтганидан кейин уч ой давомида ҳисоб рўйхатидан ўтиш учун ҳужжатларни тақдим этмаган юридик шахслар ўз фирма номида «микромолия ташкилоти», «ипотекани қайта молиялаштириш», «факторинг ташкилоти» сўз бирикмасидан ёки «ММТ» деган қисқартма сўздан, шунингдек ломбард фаолиятини бошлаганлик ҳақида Марказий банкка хабарнома юбормаган юридик шахслар – «ломбард» деган сўздан фойдаланиш ҳуқуқига эга эмас»;

бешинчи қисми «микромолия ташкилотининг» деган сўзлардан кейин «факторинг ташкилотининг» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

қуйидаги мазмундаги **олтинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Ушбу модданинг талаблари кафолатлар бериш ташкилотларига нисбатан татбиқ этилмайди»;

7) 15-модда:

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Жисмоний ва юридик шахслар, шу жумладан тегишинча яқин қариндошлари ҳамда уларга алоқадор бўлган шахслар билан биргаликда ҳаракат қилувчи жисмоний ва юридик шахслар, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг норезидентлари (бундан бўён матнда норезидентлар деб юритилади) бир ёки бир нечта битим натижасида нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги):

ўн ва ундан кўпроқ фоизни, лекин кўпи билан йигирма фоизни ташкил этадиган улушини бевосита ёки билвосита олгунига қадар Марказий банкни хабардор қилиши;

йигирма ва ундан кўпроқ фоизни ташкил этадиган улушини бевосита ёки билвосита олгунига қадар Марказий банкнинг дастлабки рухсатномасини олиши шарт»;

қуйидаги мазмундаги **иккинчи** ва **учинчи қисмлар** билан тўлдирилсин:

«Ушбу модданинг биринчи қисмига мувофиқ хабардор этишда нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) улушни олиш учун йўналтириладиган маблағларнинг манбалари тўғрисида ҳужжатлар билан тасдиқланган ахборот Марказий банкка тақдим этилади.

Агар нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) улушни олишга доир дастлабки рухсатномани олиш учун монополияга қарши органнинг олдиндан розилигини олиш талаб этилса, нобанк кредит ташкилотининг устав фондидаги (устав капиталидаги) улушни олишга доир дастлабки рухсатномани олиш учун берилган ариза Марказий банк томонидан монополияга қарши органнинг қарорини ҳисобга олган ҳолда кўриб чиқилади»;

иккинчи – ўн иккинчи қисмлари тегишинча **тўртинчи – ўн тўртинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

8) 16-модда:

иккинчи қисмининг учинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«молия (кредит) ташкилотининг молиявий аҳволи ёмонлашишига ёки унинг банкрот бўлишига ёхуд амалга ошираётган фаолиятининг тугатилишига олиб келган ҳаракатлар содир этишга ва (ёки) ҳаракатсизликка раҳбар ходимнинг алоқадорлиги тўғрисидаги далилларнинг мавжуд эмаслиги»;

учинчи қисми:

1-бандининг «а» кичик бандидаги «микромолия ташкилоти» деган сўзлар «микромолия ташкилотида, факторинг ташкилотида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

1-бандининг «б» кичик банди «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотида» деган сўзлардан кейин «ва кафолатлар бериш ташкилотида» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2-бандининг «а» кичик бандидаги «микромолия ташкилоти» деган сўзлар «микромолия ташкилотида, факторинг ташкилотида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2-бандининг «б» кичик банди «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотида» деган сўзлардан кейин «ва кафолатлар бериш ташкилотида» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

9) 17-модданинг учинчи қисми:

қуйидаги мазмундаги **иккинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«кафолатлар бериш ташкилоти учун – юз миллиард сўмни»;

иккинчи, учинчи ва тўртинчи хатбошилари тегишинча **учинчи, тўртинчи ва бешинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

тўртинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«микромолия ташкилоти ва факторинг ташкилоти учун – икки миллиард сўмни»;

10) 18-модданинг тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Агар микромолия ташкилоти ёки факторинг ташкилоти фаолиятини ушбу Қонун 8-моддасининг иккинчи қисмида кўрсатилган маблағлар ҳисобидан амалга оширса, микромолия ташкилоти ёки факторинг ташкилоти филиални очиш чоғида пруденциал нормативларга риоя этиши шарт»;

11) 19-модданинг:

биринчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Микромолия ташкилотининг, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотининг, кафолатлар бериш ташкилотининг ёки факторинг ташкилотининг фаолияти у ҳақидаги маълумотларни тегишинча микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестрига, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестрига, кафолатлар бериш ташкилотлари реестрига ёки факторинг ташкилотлари реестрига киритиш воситасида ҳисоб рўйхатидан ўтказилганидан кейин амалга оширилади»;

бешинчи қисми «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотининг» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотининг, факторинг ташкилотининг» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

12) 20-модда:

биринчи қисмининг биринчи хатбошиси қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Микромолия ташкилоти, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилоти, кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти (бундан буён матнда ариза берувчи деб юритилади) ҳисоб рўйхатидан ўтиш учун улар давлат рўйхатидан ўтказилганидан кейин уч ойдан кечиктирмай Марказий банкка электрон платформа орқали қуйидаги хужжатларни тақдим этади»;

учинчи қисмининг биринчи ва иккинчи хатбошилари қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Норезидентлар томонидан микромолия ташкилотини, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотини, кафолатлар бериш ташкилотини ёки факторинг ташкилотини ташкил этиш чоғида ёхуд уларнинг устав фондида (устав капиталида) норезидентлар иштирок этганда, ушбу модданинг биринчи ва иккинчи қисмларида кўрсатилган хужжатларга қўшимча равишда қуйидаги хужжатлар тақдим этилади:

юридик шахсни назорат қилиш органининг микромолия ташкилотини, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотини, кафолатлар бериш ташкилотини ёки факторинг ташкилотини ташкил этиш учун ёхуд уларнинг устав фондида (устав капиталида) иштирок этиш учун рухсатнома берилганлиги тўғрисидаги ёзма тасдиғи ёхуд шундай рухсатнома талаб этилмаслиги ҳақидаги тасдиқнома ёки унинг фаолияти устидан назоратни амалга оширувчи орган мавжуд эмаслиги тўғрисида юридик шахснинг тасдиқномаси»;

13) 21-модданинг учинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ҳисоб рўйхатидан ўтказиш ёки ҳисоб рўйхатидан ўтказишни асослантирилган ҳолда рад этиш тўғрисидаги қарор ҳисоб рўйхатидан ўтказиш учун зарур бўлган хужжатлар олинган кундан эътиборан ўн беш иш куни ичида Марказий банк томонидан қабул қилинади. Микромолия ташкилоти, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилоти, кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти норезидентлар томонидан ташкил этилган ҳолларда мазкур муддат ўн иш кунига узайтирилиши мумкин»;

14) 22-модда еттинчи қисмининг биринчи хатбошиси қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Қуйидаги ҳоллардан бири юзага келган кундан эътиборан ўттиз кун ичида микромолия ташкилоти, факторинг ташкилоти, ипотекани қайта молиялаштириш ёки кафолатлар бериш ташкилоти ўз фирма номидан «микромолия ташкилоти», «факторинг ташкилоти», «ипотекани қайта молиялаштириш» деган сўз бирикмаларини, шунингдек «ММТ» деган қисқартирма сўзни ҳамда «кафолатлар бериш» деган сўз бирикмасини (мавжуд бўлганда) чиқариб ташлаши ёки фаолиятни тугатиш ҳақида ёхуд қайта ташкил этиш натижасида тугатиш тўғрисида қарор қабул қилиши шарт»;

15) 24-модда:

биринчи қисмининг:

биринчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Нобанк кредит ташкилоти тўғрисидаги маълумотларни тегишинча микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестридан, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестридан, кафолатлар бериш ташкилотлари реестридан, факторинг ташкилотлари реестридан ёки ломбардлар реестридан (бундан буён матнда тегишли реестр деб юритилади) чиқариш тўғрисидаги қарор Марказий банк томонидан қуйидаги ҳолларда қабул қилинади»;

учинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«микромолия ташкилоти, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилоти, кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти ўзи ҳақидаги маълумотларни тегишинча микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестридан, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестридан, кафолатлар бериш ташкилотлари реестридан ёки факторинг ташкилотлари реестридан чиқариш тўғрисидаги ариза билан мурожаат этганда, шунингдек Марказий банк ломбарднинг фаолияти тугатилганлиги ҳақида хабарнома олганда»;

иккинчи қисмининг биринчи хатбошисидаги «микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестридан, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестридан ёки ломбардлар реестридан» деган сўзлар «тегишли реестрдан» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

учинчи қисмидаги «микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестридан, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестридан ёки ломбардлар реестридан» деган сўзлар «тегишли реестрдан» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

тўртинчи қисмидаги «микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестридан, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестридан ёки ломбардлар реестридан» деган сўзлар «тегишли реестрдан» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

бешинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Нобанк кредит ташкилоти ўзи ҳақидаги маълумотларни тегишли реестрдан чиқариш тўғрисида Марказий банк томонидан қарор қабул қилинганидан кейин ўттиз кун ичида ўз фирма номидан «микромолия ташкилоти», «факторинг ташкилоти», «ипотекани қайта молиялаштириш», «ломбард» деган сўзни ёки сўз бирикмаларини, шунингдек «ММТ» деган қисқартирма сўзни ҳамда «кафолатлар бериш» деган сўз бирикмасини

(мавжуд бўлганда) чиқариб ташлаши ёхуд фаолиятни тугатиш ёки қайта ташкил этиш натижасида тугатиш тўғрисида қарор қабул қилиши шарт»;

16) 25-модда:

иккинчи қисмининг:

саккизинчи хатбошисидаги «микромолия ташкилотлари ва ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларининг» деган сўзлар «микромолия ташкилотларининг, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларининг, кафолатлар бериш ташкилотларининг ва факторинг ташкилотларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

тўққизинчи хатбошисидаги «микромолия ташкилотлари ва ломбардлар» деган сўзлар «микромолия ташкилотларининг, ломбардлар, кафолатлар бериш ташкилотларининг ва факторинг ташкилотларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

учинчи қисмининг учинчи хатбошисидаги «микромолия ташкилотлари ва ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари» деган сўзлар «микромолия ташкилотлари, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари, кафолатлар бериш ташкилотлари ва факторинг ташкилотлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

тўртинчи қисмининг бешинчи хатбошисидаги «микромолия ташкилотларининг ва ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларининг» деган сўзлар «микромолия ташкилотларининг, ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотларининг, кафолатлар бериш ташкилотларининг ва факторинг ташкилотларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

бешинчи қисми «ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестрини» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотлари реестрини, факторинг ташкилотлари реестрини» деган сўзлар билан тўлдирилсин»;

17) 26-модданинг:

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«Ушбу Қонун 8-моддасининг иккинчи қисмида кўрсатилган маблағлар ҳисобидан фаолиятни амалга оширувчи микромолия ташкилотлари ва факторинг ташкилотлари, шунингдек ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари ва кафолатлар бериш ташкилотлари пруденциал нормативларга риоя этиши шарт»;

иккинчи қисми бешинчи хатбошиси «микромолия ташкилотига» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотига ёки факторинг ташкилотига» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

учинчи қисмидаги «микромолия ташкилотларининг» деган сўзлар «микромолия ташкилотларининг ва факторинг ташкилотларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

18) 27-модданинг:

номи ва биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«27-модда. Микромолия ташкилотига, факторинг ташкилотига
ёки кафолатлар бериш ташкилотига алоқадор бўлган
шахсларга хизматлар кўрсатиш**

Ушбу Қонун 8-моддасининг иккинчи қисмида кўрсатилган маблағлар ҳисобидан фаолиятни амалга оширувчи микромолия ташкилотларининг ва факторинг ташкилотларининг, шунингдек кафолатлар бериш ташкилотларининг ушбу модданинг иккинчи қисмида кўрсатилган, ўзларига алоқадор бўлган шахсларга ёки бундай шахслар номидан ҳаракат қиладиган шахсларга хизматлар кўрсатиши бундай хизматлар ушбу ташкилотларга алоқадор бўлмаган шахслар учун назарда тутилган шартларга қараганда анча қулай шартлар асосида кўрсатиладиган ҳолларда тақиқланади»;

иккинчи қисми:

биринчи хатбошиси «Микромолия ташкилотига» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотига ёки факторинг ташкилотига» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

учинчи хатбошиси «микромолия ташкилотининг» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотининг ёки факторинг ташкилотининг» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

олтинчи хатбошиси «микромолия ташкилоти» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

учинчи қисми иккинчи хатбошиси «микромолия ташкилотининг» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилотининг ёки факторинг ташкилотининг» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

тўртинчи қисми «Микромолия ташкилоти» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

бешинчи қисми «микромолия ташкилоти» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

олтинчи қисми «микромолия ташкилоти» деган сўзлардан кейин «кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

еттинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Микромолия ташкилоти, кафолатлар бериш ташкилоти ёки факторинг ташкилоти ўзига алоқадор бўлган шахсларга хизматлар кўрсатиш тўғрисидаги шартномаларнинг алоҳида реестрини юритиши ва реестрни Марказий банкка унинг талабига биноан тақдим этиши шарт»;

19) **28-модда иккинчи қисмининг бешинчи хатбошисидаги** «микромолия ташкилоти фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар реестридан ёки ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари реестридан ёки ломбардлар реестридан» деган сўзлар «тегишли реестрдан» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

20) **30-модданинг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Активларининг баланс қиймати ўн миллиард сўмдан ортиқ бўлган микромолия ташкилотлари ва факторинг ташкилотлари, активларининг баланс қиймати беш миллиард сўмдан ортиқ бўлган ломбардлар, шунингдек ипотекани қайта молиялаштириш ташкилотлари ва кафолатлар бериш ташкилотлари ички аудит хизматини ташкил этиши шарт»;

21) **6-бобнинг номи** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«6-боб. Микромолия ташкилотлари, факторинг ташкилотлари
ва ломбардлар хизматлари истеъмолчиларининг
ҳуқуқларини ҳимоя қилиш»;**

22) **32-модда** қуйидаги мазмундаги **тўққизинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Ушбу бобнинг қоидалари:

микромолиялаштириш фаолиятини амалга оширишда банкларнинг ўз истеъмолчилари (мижозлари) билан ўзаро муносабатларига нисбатан; кафолатлар бериш ташкилотларининг ўз истеъмолчилари (мижозлари) билан ўзаро муносабатларига нисбатан мазкур ташкилотлар фаолиятига тааллуқли бўлган қисмида ҳам татбиқ этилади»;

23) **37-модданинг:**

биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Микромолия ташкилотлари, факторинг ташкилотлари ва ломбардлар ўз қарз олувчилари (мижозлари) ҳамда кредиторларининг молиявий операцияларига доир ахборотнинг махфийлигини кафолатлайди. Микромолия ташкилотининг, факторинг ташкилотининг ва ломбарднинг бошқарув органлари аъзолари, шунингдек ходимлари нобанк кредит ташкилотининг, унинг қарз олувчиларининг (мижозларининг) операцияларига, шунингдек кредиторлар билан операцияларга доир сирни сақлаши шарт»;

учинчи қисми «Микромолия ташкилотларига» деган сўзлардан кейин «факторинг ташкилотларига» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

24) **38-модданинг учинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Микромолия ташкилоти ёки факторинг ташкилоти бўлиш ва ажратиб чиқариш шаклида қайта ташкил этилганда янгидан вужудга келадиган микромолия ташкилоти ёки факторинг ташкилоти мажбуриятларга ҳуқуқий ворис бўлишда ва (ёки) қайта ташкил этилаётган микромолия ташкилоти ёхуд факторинг ташкилоти ушбу Қонун 8-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган маблағлар ҳисобидан фаолиятни амалга оширган тақдирда пруденциал нормативларга риоя этиши керак».

12-модда. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва бошқа манфаатдор ташкилотлар ушбу Қонуннинг ижросини, ижрочиларга етказилишини ҳамда моҳияти ва аҳамияти аҳоли ўртасида тушунтирилишини таъминласин.

13-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:
хукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштирсин;
республика ижро этувчи ҳокимият органлари ушбу Қонунга зид
бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари
ва бекор қилишларини таъминласин.

14-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан
кучга киради.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

Ш. Мирзиёев

Тошкент шаҳри,
2025 йил 17 апрель
№ ЎРҚ–1058